

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Ицка Михайлова Дерижан,**

Бургаски свободен университет,

гр. Бургас, ул. Сан Стефано, 62, e-mail: izka_d@abv.bg, тел. 0899 806 194

за научните трудове и учебна дейност на

доцент д-р Мария Стоянова Алексиева,

преподавател в програмния съвет "Педагогика" на Центъра по хуманитарни науки, декан на Центъра по хуманитарни науки при Бургаския свободен университет, представени по обявен в Държавен вестник, бр. 1/3.01.2017 г, конкурс за заемане на академична длъжност „**професор**” в област на висшето образование 1. “Педагогически науки”, професионално направление 1.2. “Педагогика (Теория на възпитанието и дидактика, начална училищна педагогика)

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен от БСУ за нуждите на програмния съвет по "Педагогика" при Центъра по хуманитарни науки. При изготвянето на становището по конкурса са съобразени основните документи, съответстващи на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Бургаския свободен университет.

По процедурата на конкурса няма нарушения.

В конкурса участва един кандидат - доц. д-р Мария Алексиева, преподавател в същата катедра, ръководител на програмния съвет и декан на ЦХН.

2. Информация за кандидата

Кандидатът за професор има придобита базисна ОКС "магистър" по предучилищна и начална училищна педагогика в БСУ през 1995 г. Доктор по педагогика – през 2003 г., СНС по педагогика шифър 05. 07. 01. Теория на възпитанието и дидактика. От 2007 г. е придобила научно звание “Доцент”, 05.07.01., Теория на възпитанието и дидактика (Начална училищна педагогика).

В кариерното си развитие доц. М.Алексиева бележи плавност и последователност: детски учител в ЦДГ, с. Руен, Руенска община, Бургаска област

(1985-1995г.), начален учител в ОУ „Братя Миладинови” гр. Бургас (1995-1999г.), асистент по Теория на възпитанието и дидактика (1999 – 2003г.), главен асистент по Теория на възпитанието и дидактика (2003 – 2007г.), доцент по Теория на възпитанието и дидактика (Начална училищна педагогика) (2007 и продължава).

Особено отличителен факт за кандидата за професор Мария Алексиева е това, че целият ѝ професионален път от следването през придобиването на докторска степен и научното звание доцент, йерархичното ѝ израстване от асистент до декан на Центъра по хуманитарни науки, е свързан по категоричен начин с Бургаския свободен университет. При успешна процедура тя ще бъде първият професор на БСУ, който изцяло се е изградил и реализирал в него като специалист.

Допълнителни квалификации за доц. д-р М. Алексиева са: Сертифициране на учители по стандартите на ISSA за оценители, 1 и 2 част: Образование без предразсъдъци, Обучител на учители (2006, 2007г.); Международен тренинг “Организация на позитивна класна стая”, Alternativa Educationala “Step by step”, Rom: експерт – обучител (2004г.).

Доц. д-р М. Алексиева участва като член на управителните съвети и редови член на авторитетни академични и образователни общества – член на Съюза на учените в България; член на УС на Фондация „Стъпка по стъпка”, България; член на ОМЕР.

Доц. М. Алексиева е търсеца и перспективна личност в научните и университетски среди. Тя участва в научната редколегия на „Педагогически алманах” на ВТУ „св. св. Кирил и Методий”.

Тя е научен редактор и рецензент на книги, дисертационни трудове, ползва се с името на коректен и иновативен автор.

3. Описание и оценка на научните трудове

Кандидатът в конкурса за професор представя внушителен списък научни трудове, от почти всички научни жанрове, конкретно свързани с тематиката на конкурса, с обем над 1500 с., съдържащ: една самостоятелна монография, написана след последното придобито научно звание; 6 студии; шест учебници и учебни помагала в съавторство; 27 статии; 14 научни доклада, от които 4 пленарни.

Извън направлението на конкурса доц. д-р М. Алексиева е посочила и трудове, които обогатяват нейната научна и професионална експертиза: 3 научни изследвания с национално и регионално значение; 13 разработени обучителни и тренинг модули; 12 научни статии.

Значителният обем от научна продукция е само един от критериите за оценка на научните достижения на кандидата. Важно е да се подчертае, че доц. М. Алексиева разработва широк периметър от научна проблематика – от специфичните, хуманистични иновативни идеи за позитивната учебна среда за учениците от началното училище; функционирането и развитието на учебна среда, съотнесена към готовността на детето ученик да се реализира пълноценно в хода на педагогическите взаимодействия в началното училище; през целеполагащата роля и функция на учителя в началното училище, интерактивните форми за организиране на педагогическото взаимодействие в контекста на съвременното обучение; параметрите на субект-субектното взаимодействие „учител-ученици“; до подобряване на работата в мултикултурната образователна среда, педагогическите взаимодействия в нея, проблеми на подготовката на учителите за работа в мултикултурна среда, включване на семейството в условията на мултикултурност. Особено актуални и перспективни са разработените научни акценти за оптимизиране на формите, свързани с организиране на квалификационни програми за продължаващо образование за възрастни; усъвършенстване, надграждане на организацията, планирането и разработването на документация и курсове за електронно и дистанционно обучение, както и допълнителните източници за работа на образователните институции с външни партньори и институции.

В предоставената и прецизно систематизирана научна продукция се обособяват някои основни, взаимно допълващи се области на научните интереси на кандидата:

- **Съвременни педагогически проекции на началната училищна педагогика.** (Източници: 1, 2, 3, 4, 9, 12, 13, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 31, 32, 33, 35, 36, 42). М. Алексиева обособява и анализира групи проекции, които синергизират цялостната „картина“ на процесите, взаимодействията и дейностите на специфичната педагогическа среда, характерна за началното училище и ги представя в тяхната разнопосочност, но и единство. Авторката привежда научни аргументи, с които извежда началната училищна педагогика като самостоятелна научна област, в системата на педагогическите науки.

- **Практико-приложни проекции на подготовката на специалисти от хуманитарните специалности** (43, 44, 46). Особено значими са разработените тези за: тенденциите и изискванията за въвеждане на информационни технологии в процеса на обучение в началното училище; формиране и развитие на презентационни умения и дигитална компетентност от ранна детска възраст; разбирането на философията за

учене през целия живот и необходимостта от осъвременяване, усъвършенстване, обогатяване на умения и компетентности за поощряване на личностното развитие.

- **Анализ и разширяване на теоретичните и практико-приложните аспекти, свързани с интеркултурното образование** (организацията и спецификата на мултикултурната образователна среда и педагогическите взаимодействия в нея). Акцентът е поставен върху педагогическо изследване, което е отправна точка за създаването на модел за изграждане на мултикултурна образователна среда (*Източник: 1, 2, 6, 22, 23, 25,27, 47, 63, 65, 66, 67*).

- **Разработване на авторски изследователски инструментариуми за провеждане на диагностични процедури**, изследвания и самооценка (*Източник 1, 5, 39, 43, 63, 64, 65, 68, 70, 71, 73*). Основните направления на авторските интереси са свързани с: методи за изследване на културната компетентност на учители, работещи в мултикултурна образователна среда; за проучване на нуждите (среда за учене, прилагане на индивидуален подход, ниво на образователна адаптация на ученици от етнически малцинства в училище); за измерване на удовлетвореността на обучаемите от участие в различни квалификационни форми за продължаващо образование и др.

- **Практико-приложни проекции на личностно ориентирания образователния процес в началното училище и педагогическите взаимодействия в различните подсистеми, които са в пряка помощ на началните учители**, които са представени под формата на учебно-познавателни задачи (*Източник 47*). Те са представени самостоятелно на страница, което осигурява мобилност и възможност за увеличаване на дяла на индивидуална дейност на учениците.

4. Научни приноси

Доц. д-р Мария Алексиева е приложила справка за научно-практическите резултати от своя труд, които приемам и коментирам:

- **Новост за науката:** Авторката изучава и създава значими теоретични и методически аспекти на иновативното начално училище; очертава теоретичните и концептуалните основи на началната училищна педагогика като самостоятелна научна област в системата на педагогическите науки.

- **Обогатяване на съществуващите знания:** Кандидатът разработва въпросите на толерантността, приемането и приобщаването на сегрегирани социални групи – ромското население, лишените от свобода, жертвите на насилие и др. (III, 6, IV, 3,4; V,20,22) ;

- **Създаване на нови методи:** Създава иновативни диагностични методики за изследване на значими за педагогическата теория и практика явления, а така също и за изследване на мотивацията и качеството на педагогическия труд;

- **Получаване на нови факти:** Доц. М. Алексиева създава дизайн на педагогическо изследване, при апробирани педагогически и психологически диагностични методи за оптимизиране на педагогическата реалност в условията на мултикултурна среда в началното училище.

- **Приложения в практиката:** За периода 2003 – 2016 год. М. Алексиева отбелязва разработването и внедряването на свои изследователски резултати в 22 тренинги с учители от цялата страна, 13 форума за продължаващо обучение, в съответствие със Стратегия 2020 на СЕ.

М. Алексиева развива и богата проектна дейност. Тя е участва при разработването и реализирането на 10 международни проекти и 12 национални и регионални проекти, като ръководител и/или член на екипа по управление на и участник в реализирането на дейностите.

- **Експертна и управленска активност:** доц. М. Алексиева се утвърждава като много добър и ценен управленец. Тя е декан на Центъра по хуманитарни науки на БСУ, с което продължава и утвърждава отличните му традиции. Нейните качества на експерт са оценени и като член на 4 експертни групи по акредитация на различни професионални направления, пряко свързани с педагогиката. Тя е участвала 8 пъти в научно жури за присъждане на научни степени и академични длъжности.

5. Преподавателска работа.

Преподавателският профил на доц. М. Алексиева като академичен човек е достатъчно разнообразен. Тя води лекционни курсове, семинарни и практически упражнения в бакалавърски и магистърски програми в повече от 20 учебни дисциплини както в областта на педагогиката и методиката на преподаване, така и в областта на електронното обучение, работата в мултикултурна педагогическа и социална среда, семейна педагогика, педагогическа диагностика и др. Приложената справка за аудиторната заетост на доц. д-р М. Алексиева доказва академична натовареност за последните 2 години общо 741 часа. Ръководи многобройни бакалавърски и магистърски дипломни проекти, изследователска дейност със студенти в традиционното за БСУ студентско научно творчество.

За един кандидат за научното звание професор се съди и по това, доколко е познат и признат в научните и академичните среди. Справката за над 16 цитирания показва, че доц. М. Алексиева е позната и безусловно приемана в научната общност.

6. Бележки и препоръки

Запознаването ми с цялостната научна и академична активност на доц. Мария Алексиева и отличните ми лични впечатления доказва наличие на равнопоставеност между преподавателска, изследователска, експертна и възпитателна работа. Препоръките ми могат да бъдат единствено по посока на подобряване и усъвършенстване на постигнатото, публикуване и разпространяване на постиженията ѝ зад граница. Според мен широката научна аудитория заслужава да бъде запозната с иновативните ѝ идеи съвременните методи на преподаване в началното училище, позитивната педагогическа среда, подготовката на обществото да възприема другостта и ред проблеми, предмет на научно-изследователската и обучително-възпитателната дейност на доц. Алексиева.

7. Заключение

Като изразявам отличното си впечатление от цялостните научни и приложни постижения през годините активна преподавателска дейност на доц. д-р Мария Алексиева, оценявам актуалността, дългосрочната проекция и перспектива на научните ѝ търсения в областта на съвременната педагогика, убедено и, надявам се, убедително подкрепям кандидатурата ѝ за професор на Бургаския свободен университет.

Препоръчвам на Научното жури да предложи на Академичния съвет на БСУ да **присъди академичната длъжност „професор“** в професионално направление 1.2. Педагогика (Теория на възпитанието и дидактика, начална училищна педагогика) на доц. д-р **Мария Стоянова Алексиева**.

05. 04. 2017 г.

Гр. Бургас

подпис: /...../

/доц. д-р Ицка Дерижан/